

Medlem har udtrykkelig ønsket dette Ord i Betænkningen. Altsaa det ærede Medlem er ikke tilfreds med en saadan Skindskyldelse som den, der f. Ex. vilde blive indrømmet Menighederne ved Andragenderetten; han er ikke helt tilfreds dermed, men han ønsker en „virkelig“ afgjørende Indskyldelse fra Menighedens Side, og i saa Densende ere vi jo enige med ham. Rigtig nok mente han, at vort Forslag indrømmer Kirkebestyrelsen noget Mindre end hans; noget Mindre maatte indrømmer jeg, men det er ikke meget. Flere af os fra vor Side have havt Betænkneligheder ved at indrømme Kirkebestyrelsen saa stor Ret, som indrømmes den ved det foreliggende Forslag, thi det forholder sig ikke, som det ærede Medlem sagde, at Kirkebestyrelsen derefter ikke har anden Ret end at kunne udstyre en Trebiedel. Efter Forslaget kan den for det Første udstyre dem, som efter de hidtil gjældende Regler ikke kunne komme i Betragtning, dernæst en Trebiedel af Resten, og endelig beholder Kirkebestyrelsen det, som er det Vigtigste for den, nemlig at den kan bestemme Betingelserne for, at en Mand kan blive Præst i Folketirken. Mellem dem, den saaledes har erkjendt have Betingelserne for at blive Præst i Folketirken, kan den saa efter vort Forslag lade Menigheden vælge. Det er ikke Andet end det, der sker f. Ex. overfor Væger; der har Staten bestemt, hvilke Betingelser der skulde kræves for, at en Mand skal have Lov til at praktisere som Væge, men har han opfyldt disse Betingelser, kunne Folk frit vælge mellem dem. Noget Bignende er det blot, vi ønske for Præsternes Bedkommende, men med en stor Indskyldelse for Kirkebestyrelsen. Der er kun eet Punkt, hvor vi væsentlig skulle os fra det ærede Medlem, og jeg skal ikke dwæle videre derved, da jeg omtalte det igaar. Det ene Punkt er det om Kongens Ret til at udnævne hver 4de Præst i de ledige Kalb. Der var Hovedhensynet for det ærede Medlem det, at Regjeringen skal raade Bod paa den Ensidighed, der ellers mulig kunde udvikle sig, men det forekommer mig, at det aldeles ikke kan være Regjeringens Sag. Vi ere jo komne bort derafra, at det er Regjeringen, der skal sørge for, hvorledes Folkets aandelige Liv skal forme sig. Det har Regjeringen aldrig kunnet sørge for; det var en Indbildning, naar man troede, den kunde gjøre det, men man har en Tid troet det. Den Forandring, der skete i 1849, var netop den, at man kom bort fra den Tankegang, at Regjeringen kunde sørge derfor, og saa forekommer det mig virkelig urimeligt at lade den saaledes sørge for, at de forskjellige kirkelige Retninger kunne komme til at gjøre sig gjældende. Dem maa vi lade brydes, og den aandelig stærkeste maa og vil seire. Hovedsagen for os, og forsaavidt jeg har forstaaet det ærede Medlem, ogsaa for ham, er, at Menig-

heden tilsidst faar den afgjørende Indskyldelse, saa at den kommer til at føle, at Ansvaret hviler paa den. Af denne Ansvarsfølelse vente vi os ikke saa lidt for Menighedslivets Udvikling, og Vægt, det er jo gennem Ansvarlighedsfølelsen, at vi i det Hele bedst opdrages, og det tror jeg naas bedst ved vort Forslag, men kan det ærede Medlem faae Høre til at stemme for sit, vil det ganske vist kunne blive et Grundlag for videre Forhandling.

Tang: Den høitæredede Minister udtalte igaar, at nu er der forhandlet om disse Kirkesager i 20 Aar og derover, og dog er man ikke kommen af Stedet. Det er jo vistnok aldeles ubestrideligt, at vi ikke ere komne af Stedet, men Sagen er: hvor ligger Skylden? Skulde det ligge deri, at den Wei, man har prøvet at føre frem, ad, ikke er farbar eller ikke fører til Maalet, saa maa vi vende om og se at komme en anden Wei. Jeg kan ikke negte, at jeg ved at have fulgt Forhandlingerne tidligere og ved at have fulgt dem igaar og idag er nerved at tro, at vi maa se at komme ad en anden Wei. Vi maa drive en Kile ind andetsteds for at løsne Sagen. Det hedder jo i vor Grundlov, at den evangelisk-lutheriske Kirke er den danske Folkekirke og understøttes som saadan af Staten. Nu spørger jeg: er der Noget her i Salen, der vil paastaa eller mene, at den Kaldelsesmaade, vi have, er evangelisk? Den er slet ikke evangelisk, den evangeliske Kaldelsesmaade er en helt anden. Dernæst, er den lutherisk? Vi have Luthers stærke Ord for, at han gaar ind i en saadan Kaldelsesmaade. Søvrigt kan Luther ikke fritjendes for, at han paa Grund af Lidomsstændighederne lod politiske Hensyn slippe ind med. Altsaa, Kaldelsesmaaden er hverken evangelisk eller lutherisk, og Lønningmaaden er heller ikke evangelisk, — at den er lutherisk, vil jeg ikke ganske negte. Nei, hvad Folketirken er hørt fast i, og hørt fast i fra gammel Tid, altsaa fra den Tid, den kaldtes Statskirke — og der er det, at Staden ligger, og der maa vi have Kilen drevet ind, da vi nu for flere Aar siden dog ere komne til at se Staden, hvad der allerede er store Ting — det er dette, at Præst og Levebrød ere blevene det Samme. Knæk det! saa skulle vi nok komme af Stedet baade med Lønningerne og Kaldelsesmaaden. Man har ganske vist begyndt at knække det baade hos Præsterne og hos Menighederne; jeg maa sige, at der er Præster, der virkelig se, at det i forskjellige Retninger er en stor Stabe, som ligger deri. Naar vi nu se derpaa med aabne Øine, saa vil jeg sige — jeg vil ikke være saa haard ved Fritenkerne, som det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds (Lund) var, men hvor ofte have vi ikke set saataldte kristelige Spørgsmaal blive behandlede baade af en Orthodox og af en